

Şu Hayvanların Boynuzlarına Bakın!..

Gergedan, keçi, zürafa, geyik... Bu hayvanların hepsinin boynuzları var. Gelin birbirinden farklı bu boynuzlardan bazılarını birlikte inceleyelim.

Sığır, koyun, keçi ve antilopların boynuzları "keratin" adı verilen sert bir maddeyle kaplı içi boş bir kemikten oluşur. Bu hayvanların boynuzları doğumdan hemen sonra gelişmeye başlar. Bu gelişim yaşamları boyunca sürer. Boynuzların gelişimi sırasında ilk olarak içteki kemik yapı büyür. Her yıl ilkbaharda bu kemik yapının çevresinde yeni bir keratin kılıf oluşmaya başlar. Bu olay sürekli tekrarlandığından boynuzlar yıldan yıla büyür.

Sığır, koyun, keçi ve antilopların boynuzlarında dallanma yoktur. Bu hayvanların hem dişilerinin hem de erkeklerinin boynuzları vardır. Dişilerin boynuzları erkeklerinkinden daha küçüktür. Boynuzlar, hayvanların hem kendilerini korumalarına hem de yaşam alanlarını savunmalarına yarar. Ayrıca üreme döneminde erkekler boynuzlarını dişilerin ilgisini çekmek amacıyla da kullanır.

Boynuzlar büyürken her yıl oluşan keratin kılıf bir önceki yıl oluşmuş olanın üzerine eklenir. Bu şekilde boynuzlar her yıl biraz daha büyür. Bu fotoğraftaki yabankoyunun boynuzlarında yıldan yıla eklenen keratin kılıfların izlerini görebilirsiniz.

Dağ keçilerinin boynuzlarının ön tarafındaki keratin kılıf arka tarafındakine göre daha hızlı büyür. Bu durum boynuzların büyüdüğüce arkaya doğru kıvrılmasına neden olur.

Siğirilerin boynuzları içe, dışa, geriye ya da aşağıya doğru kıvrık olabilir.

Kuzey Amerika'da yaşayan çatal boynuzlu antilop, adını boynuzlarının şeklinden alır. Bu antilobun boynuzlarının dış kısmındaki keratin kılıf her sonbaharda düşer. İlkbaharda da yeniden büyümeye başlar ve içteki kemiği tekrar sarar.

Doğu ve Güney Afrika'da yaşayan ve büyük kudu adı verilen bu antilop türünde diğer antilop türlerinden farklı olarak yalnızca erkeklerde boynuz bulunur.

Afrika mandalarında boynuzların dip kısımları birbiriyle kaynaşmış durumdadır. Bu nedenle boynuzları başlarının üst kısmını tamamen kaplar. Afrika mandalarının boynuz açıklıkları bir metreden fazla olabilir.

Zürafaların boynuzları alın kemiğinin kısa uzantıları şeklindedir. Zürafaların boynuzları kemikten oluşur. Bu kemikler yumuşak, kadifemsi bir deriyle kaplıdır. Hem dişi hem de erkek zürafalarda boynuz bulunur.

Gergedanların boynuzlarının yapısı biraz daha farklıdır. Bu hayvanların boynuzlarında kemik bulunmaz. Gergedan boynuzları keratinden oluşur ve sürekli büyür. Gergedanların hem dişilerinde hem de erkeklerinde boynuzlar bulunur.

Geyiklerin boynuzları sığır, koyun, keçi ve antiloplarınkinden farklıdır. Bu boynuzlar alın kemiğinden deri dışına doğru gelişmiş uzantılardır. Bu hayvanlarda boynuzlar tümüyle kemikten oluşur ve her yıl yenilenir. Yenilenen boynuza her yıl yeni bir dal eklenir. Boynuzlardaki dallanmalara bakılarak geyiklerin yaşı saptanabilir. Geyiklerin boynuzları kışın düşer ve ilkbaharda yeniden gelişir. Gelişmekte olan boynuzların üstü yumuşak kadifemsi bir deriyle kaplıdır. Bu deride kan

damarları bulunur. Bu damarlar boynuzun yapısını oluşturan kemik hücrelerine besin sağlayarak büyümelerine katkıda bulunur. Yazın kadifemsi deri kurur ve yavaş yavaş dökülür. Geyikler bazen sonbahara doğru boynuzlarını ağaç gövdelerine sürterek bu derinin dökülmesini sağlar. Bu durumda geriye yalnızca çıplak kemik kalır. Yalnızca erkek geyiklerin boynuzları vardır. Boynuzları üreme döneminde dişilerin ilgisini çekmeye ve onları yaşam alanlarına davet etmeye yarar.

Alamy / Dijitalimaj

Yukarıdaki fotoğrafta bir kızılgeyik görüyorsunuz.

Alamy / Dijitalimaj

Bu, bir kızılgeyiğin kadifemsi deriyle kaplı boynuzunun yakından görünüşü.

Britain On View / Colin Weston / Getty Türkiye

Alageyiklerin boynuzlarının üst kısmı geniş ve yassıdır.